روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب امتیاز: سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران ■ مدیر مسئول: مهدی گیوه‌کی

یکشنبه ۲۰ فروردین ۱۴۰۲ | ۱۸ رمضان ۱۴۴۴ | ۲۰ صفحه | سال بیست‌وسوم - شماره ۶۴۶۱ | Sunday - April 9 , 2023

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱

■ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳

■ امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰

■ تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴ ■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم

■ شاپا: ISSN1735-3637 ■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir

■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

دعای روز هجدهم

اللهمّ بَیْهِّنی فیهِ لِبَرَکاتِ أسحارِهِ ونوِّرْ فیهِ قلبی بِضیاءِ أنوارِهِ وخُذْبِکلِّ أعضائی الی اتِّباعِ آثارِهِ بِنورِکَ یامُنَوِّرَ قلوبِ العارفین..

خدایا آگاهم نما در آن برای برکات سحرهایش و روشن کن در آن دلم را به پرتو انوارش و به‌کار بگیر همه اعضایم به پیروی آثارش به نور خودت ای روشنی بخش دل های حق‌شناسان.

واحه

باغ و بهار را بگو لاف خوشی چه می‌زنی
من بنمایت خوشی چون برسد بهار من
مولانا

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۲:۰۶	غروب آفتاب: ۱۸:۳۲
اذان مغرب: ۱۸:۵۱	نیمه‌شب شرعی: ۲۳:۲۲
اذان صبح (فردا): ۴:۱۲	طلوع خورشید (فردا): ۵:۳۹

پیشخوان

آواز کافه غمبار

خانم کارلسون مکالرز رنجور و ریزجثه با آن همه بلاهایی که سرش آمد و از سلامتش چیزی باقی نگذاشت، از مهم‌ترین نویسندگان نیمه‌های قرن بیستم آمریکا بود. رمان کوتاه «آواز کافه غمبار» که انتشارات بیدگل آن را با ترجمه حانیه پدرام منتشر کرده نمونه کم‌نظیری از ادبیات داستانی‌ای است که در تاریخ هنر آمریکا به «ادبیات جنوب» معروف شده است. آواز کافه غمبار نشان محوی از سرخوردگی جنگ‌های جهانی را در خود دارد و پژواک فاکنر از سراسر آن به گوش می‌رسد. بی‌نهایت تاریک است، طنزش می‌گزد و در انتها اندوهی عمیق نصیب خواننده می‌کند. در یک آبادی دلگیر زنی مالدار و قلدر با قدی بسیار بلند و دستانی بیش از حد بزرگ خواربارفروشی و کافه‌ای پرت‌افتاده را اداره می‌کند. همه همسایگان و مشتریان میس آملیا، که دستی چیره در طبابت و مشتزنی هم دارد، همچون خودش رفتار و کرداری عجیب و غریب دارند. کافه میس آملیا برای مجردها، بیچاره‌ها و مسلول‌ها جای خاص و ویژه‌ای است. او منزوی مردم‌گریزی است که سال‌ها پیش فقط یک ازدواج ناموفق ۱۰ روزه با پایانی ترسناک داشته است. اما نظم و سکون این کافه و در کل جهان داستان را یک گوژپشت به هم می‌ریزد. لایمون ویلیس که بعدتر مشخص می‌شود پسرخاله میس آملیا است، با ورود خود شور و شری ناآشنا به آن کافه تزریق می‌کند. همه اهالی آبادی از رابطه احساسی میس آملیا با پسرخاله لایمون جا می‌خورند؛ رابطه‌ای که چهار سال می‌پاید و به کافه آبادی و روابط روستاییان رونق می‌بخشد. اما با آزاد شدن همسر سابق میس آملیا، ماروین میسی از زندان ورق برمی‌گردد و آواز کافه غمبار حالا به هولناک‌ترین حالت ممکن خود می‌رسد.

ناله دلخراش کم آبی

در سایه سوءمدیریت‌ها روزانه میلیون‌ها لیتر آب در رو و زیر زمین هدر می‌رود

شاید بارش‌های اواخر سال گذشته و باران‌های بهاری ۱۴۰۲ و موج سرما و هوای ابری این روزها، هم بهارستان نشینان و هم مردم را از یاد تابستان گرم و خشکی که در راه است، دور کرده باشد.

از همان ابتدا نگاه بی‌تفاوت مجلسیان نسبت به جبر اقلیمی حاکم بر ایران در تنظیم بودجه به خوبی مشهود بود؛ به خصوص آنجا که هیچ اثری از سازگاری با کم‌آبی در آن دیده نشده و فقط به جریمه‌ها و افزایش آب‌بها بسنده شد.

اگر از فاصله بین آنچه در لایحه بودجه درج می‌شود تا آنچه در عمل اتفاق می‌افتد، فاکتور بگیریم، باید به بطن جامعه و کوچه و خیابان‌ها برویم؛ جایی که اصلا کسی نمی‌خواهد باور کند ایران دچار کم آبی شدید است و بسیاری از زمین‌های کشاورزی در استان‌های مختلف به خاطر نرسیدن آب خشک و بایر شده‌اند.

برای اطلاع از تمام برنامه‌های دولتمردان در جهت فرهنگ‌سازی و آموزش شهروندان برای درست مصرف کردن آب، باید به لایحه بودجه ۱۴۰۲ رجوع کرد که بر اساس آن وزارت نیرو باید از مشترکانی که بیش از دو برابر الگو، آب مصرف می‌کنند به ازای هر متر مکعب مصرف مازاد ۳۵ درصد نرخ را افزایش داده و به خزانه‌داری کل کشور واریز کند.

براساس بند (الف) تبصره ۶ لایحه بودجه ۱۴۰۲ کل کشور نیز وزارت نیرو از طریق شرکت‌های آب و فاضلاب استانی سراسر کشور مکلف است علاوه بر نرخ آب‌بها، به ازای هر مترمکعب فروش آب بالاتر از الگوی مصرف تا دو برابر بیش از الگو ۱۵ درصد نرخ آب‌بها را افزایش دهد و از مشترکانی که بیش از دو برابر الگو، مصرف کرده‌اند، به ازای هر مترمکعب مازاد، ۳۵ درصد نرخ را افزایش و از آنان دریافت و به خزانه‌داری کل کشور واریز کند.

۱۰۰ درصد وجوه دریافتی از محل حساب مذکور در ردیف معین در بودجه شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور به منظور تهیه آب شرب شهرهای دارای تنش آبی، روستایی و عشایری و شهرهای زیر ۲۵ هزار نفر و اصلاح شبکه آن و تکمیل فاضلاب روستایی اختصاص می‌یابد، به نحوی که ۳۰ درصد منابع مذکور برای آبرسانی عشایری و باقی‌مانده برای آبرسانی شهری و روستایی بر اساس بحران و کمبود آب سالم بین استان‌ها در مقاطع سه‌ماهه توزیع می‌شود.

وزارت نیرو در شرایطی مکلف است گزارش عملکرد این بند را هر سه ماه یک‌بار به کمیسیون‌های عمران و کشاورزی مجلس ارائه کند که کسی از نبود آب حرفی به میان نیاورده‌است.

امروز ایران آب ندارد و نمی‌توان با حلوا حلوا گفتن دهان را شیرین کرد. در حال حاضر و در سایه سوءمدیریت‌ها، هر روز میلیون‌ها لیتر آب در مقابل چشم شهروندان هدر می‌رود و هیچ کس حتی به خود زحمت نمی‌دهد جلوی ذره‌ای از این اسراف‌ها را بگیرد. شست‌وشوی چند ساعته حیاط و پارکینگ آپارتمان‌ها با آب شرب توسط نیروهای خدماتی که هیچ نظارتی بر عملکرد آنها نیست، استقرار نیافتن سیستم آبیاری نوین در زمین‌های کشاورزی و جایگزینی آن به جای شیوه‌های سنتی و غرقابی، بی‌توجهی به تعمیر و بازسازی لوله‌های فرسوده انتقال آب که حدود ۴۰ درصد آب را قبل از رسیدن به مقصد در زیر زمین هدر می‌دهند و نظارت نکردن بر عملکرد انبوه‌سازان که از آب شهری در ساختمان‌سازی استفاده نکنند و از شیرهای آب کاهنده در بناها استفاده کنند.

به هر حال بعد از این هوای لطیف بهاری، تابستانی خشک و کم‌آب در راه است و همان‌طور که بی‌خیالی‌های دیروز مشکلات امروز را رقم زده‌است، حتما بی‌توجهی‌های امروز هم بحران فردا را شکل می‌دهد.

حکمت

امام علی(ع)

کسی که دانش، جامه خود را بر قامت او بپوشاند، عیبش از چشم مردم پنهان ماند.

تحف‌العقول

نکته‌روز

آیسا اسدی | روزنامه‌نگار

تنهایی پرهیاهو

تحقیقات تازه نشان می‌دهد افراد تنها دنیا را متفاوت می‌بینند

دلایل اجتماعی، تجربی و ذهنی بسیاری برای احساس تنهایی در افراد وجود دارد. تنهایی لزوما به معنی بی‌کسی نیست بلکه این احساس ممکن است زمانی هم که فرد در کنار سایرین یا در جمع حضور دارد، وجود داشته باشد. یک مطالعه جدید نشان می‌دهد فرآیندهای فکری متفاوت افراد تنها ممکن است به احساس تنهایی در یک اتاق شلوغ کمک کند. حکمت رایج نشان می‌دهد تفاوت بین تنهایی و انزوا حق انتخاب افراد است. یک فرد منزوی ممکن است از یک شب‌گردی آرام و به تنهایی غذا خوردن یا به سفررفتن لذت ببرد در حالی که یک فرد تنها ممکن است حتی در یک اتاق شلوغ احساس کند ارتباطش با افراد دیگر قطع شده است و عذاب بکشد. تحقیقاتی که قرار است در Psychological Science منتشر شود، از این ایده حمایت می‌کند و نشان می‌دهد که افراد تنها ممکن است بدون توجه به اندازه شبکه‌های اجتماعی‌شان، متفاوت از دیگران فکر کنند. الیسا باک، نویسنده اصلی این مقاله از دانشگاه کالیفرنیای جنوبی گفت: «ما دریافتیم که افراد تنها از نظر روشی که دنیای اطراف خود را پردازش می‌کنند به طور استثنایی با همسالان خود متفاوت هستند. حتی با در نظرگرفتن تعداد دوستانی که دارند.»

مطالعه او نشان داد که پاسخ‌های عصبی افراد تنها با پاسخ‌های عصبی افراد دیگر متفاوت است. این نشان می‌دهد که دیدن دنیا متفاوت از اطرافیان‌تان ممکن است یک عامل خطر برای تنهایی باشد، حتی اگر به طور منظم با آنها معاشرت کنید. باک و همکارانش با انجام اسکن‌های تصویربرداری تشدید مغناطیسی عملکردی روی ۶۳ دانشجوی سال اولی دانشگاه UCLA به چنین نتیجه‌ای رسیده‌اند.

در طول هر اسکن ۹۰ دقیقه‌ای، شرکت‌کنندگان ۱۴ کلیپ ویدئویی جذاب را به ترتیبی مشابه تماشا کردند. پس از اسکن آنها احساسات خود را از ارتباط اجتماعی با استفاده از مقیاس تنهایی UCLA گزارش کردند. به منظور تجزیه و تحلیل این داده‌ها، باک و همکاران شرکت‌کنندگان را به دو گروه تقسیم کردند؛ یک گروه «تنها» که در مقیاس تنهایی، امتیاز بالاتری از میانه کسب کردند و یک گروه «غیرتنها» که نمره زیر میانه را کسب کردند. وقتی محققان اسکن‌های این شرکت‌کنندگان را مقایسه کردند، دریافتند که فعالیت مغزی شرکت‌کنندگان تنها با شرکت‌کنندگان غیرتنها و حتی سایر شرکت‌کنندگان تنها بسیار متفاوت است. این یافته‌ها حتی زمانی که محققان ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و اندازه شبکه‌های اجتماعی شرکت‌کنندگان را کنترل می‌کردند نیز قابل توجه باقی ماندند. محققان توضیح دادند که افراد تنها دنیا را به طور خاص پردازش می‌کنند که ممکن است به کاهش حس درک شدن که اغلب با تنهایی همراه است، کمک کند. محققان افزودند که احتمال دیگر این است که خود تنهایی می‌تواند افراد را به پردازش متفاوت اطلاعات سوق دهد.

پرسه

سهم جنگل‌ها از نوروز

سفرهای نوروزی و پیک تعطیلات در جنگل‌های شمالی کشور که با هجوم مسافران نوروزی و برخی گردشگرنماها همراه می‌شود، معمولا با آسیب‌های زیادی برای منابع طبیعی و جنگل‌ها همراه است، به گونه‌ای که سهم آنها از مازندران گرفته تا گیلان و گلستان بیشترین آسیب را از این تفریح مسافران و برخی گردشگرنماها از حجم تولید زباله و آسیب به محیط زیست و حیوانات بومی می‌بینند، به خصوص بر اساس برخی آمارها تولید زباله در جنگل‌ها در نوروز به میزان سه‌برابر در طول سال می‌رسد. در این ویدئو تصاویری از چند بخش کوچک از مسیرهای جاده‌ای به سمت جاده‌ها و جنگل‌های گیلان و گلستان بعد از پایان تعطیلات نوروزی ۱۴۰۲ را مشاهده می‌کنید.

کیوآرکد را اسکن کنید

آمریکا، اسیر توفان

حالا چند روزی است که گردبادها برخی ایالت‌های کشور آمریکا را دگرگون کرده و البته با وجود تلفات انسانی بالا اعتراضاتی هم پیرامون سوءمدیریت پیرامون مواجهه با این توفان پا گرفته است. تازه‌ترین این توفان‌ها مربوط است به گردباد مرگباری که در غرب میانه آمریکا، این بار در جنوب شرقی میزوری رخ داده است. به گفته مقامات، چندین نفر در شهرستان بولینگر در میزوری کشته شدند. شاهدان عینی روز سه‌شنبه ویدئویی از لحظه‌ای را ثبت کردند که یک گردباد در مزرعه‌ای در آیووا وارد شد. همچنین فیلم گرفته‌شده در ایلینوی صحنه‌هایی را نشان می‌دهد که توفان به یک منطقه مسکونی برخورد کرده است. بیش از ۳۰ نفر در تعطیلات آخر هفته گذشته در اثر توفان در چندین ایالت در جنوب و غرب میانه کشته شدند.

کیوآرکد را اسکن کنید

نگاه

بهار در بهار

چند روزی است که نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم در مصلای امام خمینی، کار خودش را شروع کرده. نمایشگاهی که دست‌اندرکاران آن سعی کرده‌اند متفاوت‌تر از سال‌های گذشته باشد. حالا و پس از سه دهه تجربه و سابقه برگزاری، نمایشگاه قرآن به رشد و بالندگی خوبی در فرم و محتوا رسیده که باید قدر دانسته شود. بخش مربوط به عفاف و حجاب و جایزه برای حجاب‌اولی‌ها، بخش بین‌الملل با حضور نمایندگانی از ۲۲ کشور و بخش مربوط به دهه هشتادی‌ها و اجرای سنت‌های رمضانی اقوام ایرانی فقط بخشی از برنامه‌هایی است که در این دوره از نمایشگاه برگزار می‌شود./عکس: مجید آزاد

چهارراه

خانه‌ای روی آب

نگاهی به برخی سکونتگاه‌های شناور جهان

بشر در طول تاریخ چند هزار ساله حیاتش بر کره زمین، همواره سعی در یافتن بهترین مکان برای سکونت و یکجانشینی داشته است. عوامل مختلفی در انتخاب یک مکان برای سکونت و استقرار نقش دارد که بسته به نیازهای زمانی، فرهنگ، تهدیدات مختلف پیرامونی و بسیاری دلایل دیگر از مکانی به مکان دیگر متفاوت بوده‌اند. برخی زندگی در دامنه کوه‌ها را برگزیدند و برخی دیگر به کنار رودخانه‌ها رفتند و از مزایای دلتاها بهره بردند. اما عده‌ای زندگی روی آب را برای خود و خانواده‌شان مناسب دیدند و خانه‌هایی شناور ساختند. هنگامی که سخن از خانه‌های شناور به میان میآید، بیشتر افراد شهر ونیز ایتالیا را به خاطر می‌آورند. اما جالب است بدانید در سراسر جهان بیش از ۱۰ مرکز مسکونی روستایی و شهری وجود دارد که به صورت شناور در میان آبراه‌ها، دریاها و دریاچه‌ها قرار گرفته‌اند و بسیار پرجمعیت نیز هستند.

سکونتگاه‌های شناور همچون سایر نقاط مسکونی، مزایا و معایب خاص خود را دارد. اما یکی از مزایای مهم آنها که در دوران معاصر به رونق و پا برجاماندن‌شان کمک شایانی کرده است، ارزش توریستی این سکونتگاه‌هاست که با جذب گردشگران از نقاط مختلف جهان به بهبود اقتصادی و رونق کسب و کارهای محلی و در نتیجه مهاجرت نکردن ساکنان کمک شایانی کرده است. در اینجا به چهار مرکز مسکونی شناور در جهان پرداخته می‌شود:

گانویه - جمهوری بنین

بزرگ‌ترین روستای دریاچه‌ای آفریقا را می‌توان در دریاچه نوکویه در میان طبیعت بی‌نظیر بنین یافت. این روستای شناور که به ونیز آفریقا شهرت دارد در حدود قرن ۱۶ یا ۱۷ میلادی ساخته شده است. در آغاز قرن هفدهم کشور بنین (داهومی سابق) در تصرف فون‌ها، بزرگ‌ترین قوم این کشور بوده است. افراد این قبیله با پرتغالی‌ها معامله کرده و طی آن افراد اقوام کوچک‌تر را شکار کرده و به عنوان برده به پرتغالی‌ها می‌فروختند. شهر گانویه در واقع شهری است دفاعی که در برابر شکارچیان انسان ساخته شده است. هم‌اکنون در این شهر دریاچه‌ای، بیش از ۲۰۰ هزار نفر زندگی می‌کنند. تردد در میان خانه‌ها از طریق قایق امکان‌پذیر بوده و شغل اصلی مردم ماهیگیری است.

کوپانی - تایلند

دهکده ماهیگیری کوپانی در ایالت فَنگ‌آنگا یکی از زیباترین مناطق کشور تایلند واقع شده است. این دهکده توسط اعضای دو خانواده قدیمی ماهیگیر در این منطقه ساخته شده است. در حال حاضر ۲۰۰۰ نفر در این دهکده شناور زندگی می‌کنند که بیشترشان متعلق به دو خانواده موسس دهکده هستند. پیشه اصلی مردم کوپانی در گذشته فقط ماهیگیری بود؛ اما با شناخته‌شدن این دهکده در سطح جهانی، امروزه کوپانی به مکانی جذاب برای گردشگران خارجی تبدیل شده است و مشاغل مرتبط با گردشگری در آن رونق فراوان دارد. یکی از جاذبه‌های این دهکده، زمین فوتبال شناور آن است که توسط کودکان محلی با استفاده از تکه‌های قدیمی چوب و قایق‌های ماهیگیری ساخته شده است.

کی‌لاریبوا - میانمار

دریاچه اینله در کشور میانمار جمعیتی ۷۰ هزار نفری را در قالب چهار شهر با عنوان کی‌لار ییوا سکنی داده است. بیشتر ساکنان این دریاچه در خانه‌های چوبی ساده از جنس بامبو زندگی می‌کنند و غذای مورد نیاز خود را با کشاورزی بر روی باغ‌های شناور تهیه می‌کنند. برخی افراد جهت کار به این شهر شناور وارد می‌شوند و جمعیت آن را طی روز به صد هزار نفر افزایش می‌دهند. یکی از بازی‌های محلی کی‌لار ییوا مسابقه قایقرانی با پا است. طی این مسابقه افراد باید مسیری طولانی را با بستن پای خود به قایق طی کنند. هدف از این بازی آماده‌سازی جوانان برای طی مسافت طولانی خانه تا باغ‌های شناور با قایق است.

مکزکالتایتن - مکزیک

مکزکالتایتن جزیره کوچک انسان‌ساختی است که در سواحل ایالت نایاریت قرار گرفته است. این منطقه به عنوان زادگاه آزتک‌ها شناخته می‌شود و به سبب آثار باستانی به جای‌مانده از این قوم، دارای گردشگران بسیاری از نقاط مختلف دنیا است. در طول فصل خشک این جزیره به مثابه یک جزیره معمولی است؛ اما در طول فصول بارانی تمامی سطح آن در آب شناور و با سطح دریا برابر می‌شود و تردد در آن به وسیله قایق صورت می‌گیرد. وجود جاذبه‌های تاریخی فراوان در این منطقه و شناورشدن آن، مکزکالتایتن را به یکی از مناطق گردشگری مهم در مکزیک تبدیل کرده است. این جزیره دارای جمعیتی ۸۰۰ نفری بوده و عمده فعالیت اقتصادی‌شان در حوزه گردشگری است.